

Gjenpart.

IV.

Landshøvdingen over Island. Reykjavik, den 26de Juni 1882.

Idet jeg giver mig den Vre hoslagt at fremsende danst Overfættelse af en Indstilling af Gaars Dato, hvori Amtmanden over Bestamtet fremhæver Nødvendigheden af, at der træffes extraordinære Foranstaltninger for at forebygge den Hungersnød, der paa Grund af det ugunstige Foraar og den derved foranledigede Kreaturdød, som i høi Grad har ramt enkelte Eysler, navnlig i Bestamtet og Sønderamtet, truer Befolkningen i disse Dele af Landet i den kommende Vinter, tillader jeg mig underdanigst at yttre Følgende.

Det vil være det høie Ministerium bekendt, at efter den overordentlig strenge Vinter, som overgik Landet 1880—1881, og hvis Rige, hvad Strenghed angaar, ikke kjendes i Mands Minde, fulgte en meget kold og ugunstig Sommer, der medførte, at Udbyttet af forrige Aars Høhøst gennemsnitlig næppe naaede Halvdelen af en Middelhøst. Befolkningen nødtes derfor til allerede i Efteraaret at sælge til Slagtning og Udførsel en langt større Del af deres Kreaturer end sædvanligt, og derhos slagtedes tillige et ikke ubetydeligt Antal Røer, da Udbyttet af Tunene var forholdsvis endnu ringere end af Enge og Umarker, og da Forholdets Natur medfører, at Køerne maa fodres i Stald hele Vinteren igjennem, medens man navnlig her paa Sønderlandet og paa en Del af Bestamtet altid gjør Regning paa, at Faarene og Hestene for en væsentlig Del kan holdes ilve Vinteren over ved Udegang, og der vises vistnok af mange Bønder en stor Mangel paa Forsynlighed og Forstand i denne Retning, idet de i langt høiere Grad end ønskeligt stole paa Udegangen.

Den nu forløbne Vinter har i Virkeligheden ikke været streng, hvad Kuldegraden angaar, men har derimod været usædvanlig stormfuld, saa at det har været umuligt at lade Kreaturerne gaa ude og paa denne Maade, som under ordinære Forhold, delvis selv søge deres Føde, og hvor man, fordi Foderet var sluppet op, har været nødsaget til at forsøge herpaa, har Følgen oftest været den, at Faar og Heste i hundredevis ere døde under denne Behandling. Hertil kom, at Havisen allerede i April Maaned lagde sig omkring Landets Nord- og Østlyst, hvor den endnu, saa vidt vides, ligger fast og tildels — hvad der er ganske ualmindelig — tillige belemrede en stor Del af Sydkysten, og Følgen heraf har været den, at Foraaret først nu kan siges at være begyndt, og at Græssgangene først nu begynde at grønnes. Om der end flere Steder har været forholdsvis større Tilførsler af Korn og Mais, og om end en stor Del af Befolkningen, forjaaviddt Transportforholdene have tilladt dette, har søgt at forsøge Kreaturfodret ved Hjælp af disse Kornsorter, har dette langt fra kunnet strække til, navnlig ogsaa fordi Mange ikke have havt Raad til at anskaffe det fornødne Korn eller paa Grund af Veirriget og Hestenes udbungrede Tilstand ikke have været istand til at flytte det fra Handelsstederne, hvor Forsyning indenfor visse Grændser kunde erholdes.

Det har atter heraf været en naturlig Følge, at mangfoldige Kreaturer, mange Tusinder, ere omkomne ligefrem af Sult og Kulde, og at en stor Del af dem, som det er lykkedes at holde Liv i, ere i en saa usjel Tilstand, at Læmmingen for Mælkefaarenes Vedkommende er fuldstændig mishlykket, og at der i flere Eysler maa antages, at Mere end Halvdelen af de nyfødte Lam ere døde, og at ved Siden deraf baade Køerne og Mælkefaarene paa de fleste Steder ere i en saa usjel Tilstand, at der ikke vil kunne paaregnes noget synderligt Mælkeudbytte af dem i den forestaaende Sommer, og Befolkningen saaledes vil miste, ialtfald for en væsentlig Del, det Hovednæringsmiddel, som dette Produkt yder ikke blot i Sommermaanederne, men ogsaa i Vinterens Løb. Det Tab, der er lidt ved Kreaturerens Død, ikke blot en stor Del af de unge Lam, men ogsaa Beder, vil medføre, at ogsaa det andet Hovednæringsmiddel, Lammefjød, kun i en aldeles utilstrækkelig Grad vil være tilstede i mange Dele af Sønder- og Bestamtet, og endnu mindre vil der være Tale om, at Befolkningen ved at sælge Faar, Uld, Talg og Vignende vil kunne skaffe sig de fornødne Midler til at indkjøbe de uundværligste Fødemidler af Importvarer, navnlig Kornvarer.

Paa enkelte Steder er Befolkningens Nød forøget ved andre uheldige Naturbegivenheder, der tillids have staaet i Forbindelse med den stormfulde Vinter og For-